

[Pradžia](#) > ... > [Jūsų Teisės](#) > [Nusikaltimų Aukos](#) > [Nukentėjusiųjų Teisės Pagal Šalis](#) > 1 - Mano, kaip nusikaltimo aukos, teisės

1 - Mano, kaip nusikaltimo aukos, teisės

Kokią informaciją, įvykus nusikaltimui, man suteiks valdžios institucija (pvz., policija, prokuroras), man dar nėra pranešus apie nusikaltimą?

Suomijos teisingumo ministerijos paskelbtoje [brošiūroje „Nusikaltimo aukų teisės“](#) pateikiama informacija klausimais, kuriais nusikaltimo aukos turi teisę gauti informaciją iš valdžios institucijų. Brošiūroje glaustai paaiškinami įvairūs klausimai, pavyzdžiui, kaip pranešti apie nusikaltimą, pateikiama informacija apie paramos aukoms tarnybas, teisinę pagalbą, galimybę gauti apsaugą, kaip prašyti kompensacijos, taip pat apie teisę į vertimą žodžiu ir dokumentų vertimą raštu ir tarpininkavimą baudžiamosiose bylose. Brošiūra, kurią galima atsispausdinti, skirta padalinti aukoms ir ja siekiama palengvinti komunikaciją, ypač policijos ir kitų baudžiamąjį tyrimą atliekančių valdžios institucijų darbe. Brošiūrą taip pat gali naudoti teisminės institucijos, paramos aukoms tarnybos ir kiti asmenys, kurie bendrauja su nusikaltimo aukomis.

Aukoms suteikiama informacija gali priklausyti nuo jų poreikių, asmeninių aplinkybių ir nusikaltimo rūšies arba pobūdžio.

Negyvenu ES šalyje, kurioje padarytas nusikaltimas (ES ir ne ES piliečiai). Kaip saugomos mano teisės?

Parama ir konsultacijos jums gali būti suteiktos net jeigu nusikalstama veika buvo padaryta kitoje šalyje. Jeigu tapote kitoje ES valstybėje narėje padaryto nusikaltimo auka, baudžiamąjį tyrimą vykdanči institucija tam tikrais atvejais gali perduoti jūsų pranešimą apie nusikaltimą arba jau pradėto ikiteisminio tyrimo medžiagą kitos ES valstybės narės valdžios institucijoms. Taip gali būti, pavyzdžiui, tuo atveju, jeigu padaroma sunki nusikalstama veika arba jeigu apie nusikaltimą negalėjote pranešti valstybėje, kurioje jis buvo padarytas. Sunkių nusikalstamų veikų atveju taip pat gali būti svarstoma galimybė bylą perduoti trečiosioms valstybėms.

Jeigu tapote prekybos žmonėmis auka, turite teisę pasinaudoti pagalbos prekybos žmonėmis aukoms sistema net jeigu nusikaltimas buvo padarytas kitoje šalyje. Prokuroras nusprendžia, ar Suomijoje pradėti įtariamos nusikalstamos veikos, susijusios su prekyba žmonėmis, ikiteisminį tyrimą.

Kokią informaciją gausiu, jei pranešiu apie nusikaltimą?

Policija ir kitos baudžiamąjį tyrimą vykdančios valdžios institucijos suteiks jums informacijos apie paramos aukoms paslaugas, kaip pranešti apie nusikaltimą, teisinę pagalbą, galimybę gauti apsaugą, patars, kaip gauti kompensaciją, informuos apie vertimo žodžiu ir raštu paslaugas, tarpininkavimą baudžiamosiose bylose, teisę gauti informaciją apie bylos nagrinėjimo eigą, teisę gauti informaciją apie nusikaltėlio paleidimą iš kalėjimo arba ikiteisminį sulaikymą, kaip apskųsti valdžios institucijų elgesį, procedūrą, taikomą nusikaltimo aukoms, negyvenančioms šalyje, kurioje buvo padaryta nusikalstama veika, ir nurodys asmenų, į kuriuos galima kreiptis kilus bet kokiems su byla susijusiems klausimams, kontaktinius duomenis. Šios teisės aprašytos [brošiūroje „Nusikaltimo aukų teisės“](#).

Pirmiau išvardyta informacija nebūtinai gali būti suteikta, kai pranešate apie nusikaltimą, ypač jeigu apie nusikaltimą pranešate elektroniniu būdu. Policija jus apie šias teises informuos apklausos metu. Tyrimą vykdanči valdžios institucija visada informuos jus, jeigu dėl jūsų pranešimo nebus pradėtas ikiteisminis tyrimas arba jeigu ikiteisminis tyrimas bus nutrauktas arba užbaigtas.

Ar turiu teisę gauti nemokamas vertimo žodžiu ar raštu paslaugas (bendraudamas su policija ar kitomis institucijomis, arba tyrimo ar teismo nagrinėjimo metu)?

Ikiteisminio tyrimo ir teismo nagrinėjimo metu turite teisę kalbėti suomių arba švedų kalba. Jeigu esate samis, samių gimtinėje turite teisę vartoti samių kalbą. Valdžios institucijos prireikus privalo suteikti vertimo žodžiu paslaugas. Jeigu nekalbate Suomijos valstybinėmis kalbomis, bet kurioje situacijoje, susijusioje su nusikaltimo tyrimu, turite teisę kalbėti kalba, kurią mokate. Prireikus valdžios institucijos privalo pasirūpinti vertimo žodžiu į kalbą, kurią mokate, paslaugomis. Valdžios institucijos taip pat privalo pasirūpinti vertimo žodžiu paslaugomis tyrimo ir teismo nagrinėjimo metu, jeigu vartojate gestų kalbą arba jeigu jums vertimo žodžiu paslaugų reikia dėl jutimo arba kalbos sutrikimo. Vertėjas žodžiu privalo saugoti paslaptį. Už vertėjo žodžiu paslaugas sumoka valstybė.

Galite prašyti raštu išversti tam tikrus pagrindinius dokumentus. Žodinis vertimas gali būti atliekamas, jeigu rašytinis dokumento vertimas nereikalingas jūsų teisinės apsaugos sumetimais. Kai kuriais atvejais jums gali būti pateikiamas tik dalies dokumento vertimas arba dokumento vertimo santrauka.

Ikiteisminio tyrimo metu turite teisę gauti rašytinio patvirtinimo dėl pranešimo apie nusikalstamą veiką, sprendimo nutraukti tyrimą ir prireikus bet kurio kito su byla susijusio esminio dokumento vertimą. Iš prokuroro galite gauti sprendimo nepradėti baudžiamojo persekiojimo vertimą.

Teisme turite teisę gauti teismo sprendimo, pranešimo dėl teismo posėdžio laiko ir vietos ir prireikus bet kurio kito su byla susijusio esminio dokumento vertimą.

Kaip valdžios institucijos užtikrina, kad suprasčiau ir būčiau suprastas (jei esu vaikas; jei turiu negalią)?

Valdžios institucijos užtikrina galimybę gauti vertimo žodžiu paslaugas ikiteisminio tyrimo ir teismo nagrinėjimo metu, jeigu vartojate gestų kalbą arba jeigu jums vertimo žodžiu paslaugų reikia dėl jutimo arba kalbos sutrikimo.

Brošiūra „Nusikaltimo aukų teisės“ taip pat skelbiama lengvai suprantama kalba. Brošiūra „Jei tapote nusikaltimo auka“ skelbiama ir lengvai suprantama kalba, ir gestų kalba.

Nusikaltimų prieš vaikus tyrėjai yra išklause specialius mokymus, įskaitant žinias, kaip bendrauti su vaiku ir jį apklausti baudžiamojoje byloje. Tam tikrais atvejais vaiką taip pat gali apklausti psichologas, turintis specialią su vaikų apklausa susijusią kvalifikaciją.

Paramos aukoms tarnybos

Kas teikia paramą aukoms?

Jums gali prireikti medicininės pagalbos arba kitų socialinės gerovės ir sveikatos priežiūros paslaugų, pvz., skubių socialinių paslaugų, gydymo ligoninėje ir fizinės ar psichinės reabilitacijos. Šiomis paslaugomis galite pasinaudoti tokiais pat sąlygomis kaip ir visi kiti klientai.

Dauguma organizacijų nusikaltimų aukoms teikia paramą, konsultacijas ir rekomendacijas. Suomijos paramos aukoms tarnyba (*Rikosuhripäivystys*) pagalbą teikia dėl visų rūšių nusikaltimų ir visų rūšių baudžiamosiose bylose, taip pat teikia konsultacijas aukų teisių klausimais. Jei tapote smurto šeimoje auka, galite kreiptis į prieglaudą prašydami suteikti apsaugą ir paramą. Kai kuriose vietovėse seksualinių nusikaltimų aukoms ir moterims imigrantėms teikiama speciali parama. Veikia atskira pagalbos prekybos žmonėmis aukoms sistema. Šias paslaugas galite gauti tam tikromis sąlygomis.

Galite kreiptis į paramos tarnybas net jeigu nepranešate apie nusikaltimą. Jums sutikus, policija arba kita baudžiamąjį tyrimą atliekanti valdžios institucija gali perduoti jūsų kontaktinę informaciją paramos tarnybai, kuri paskui susisieks su jumis.

Ar policija mane automatiškai nukreips į paramos aukoms tarnybą?

Jeigu jums reikalinga speciali apsauga arba jeigu, atsižvelgiant į nusikaltimo pobūdį arba jūsų asmenines aplinkybes, jums reikalinga kitokia parama, policija, jums sutikus, perduos jūsų kontaktinę informaciją paramos organizacijai. Policija turėtų jus informuoti apie paramą, kurią gali gauti prekybos žmonėmis aukos, ir, jums sutikus, pasiūlyti dalyvauti pagalbos prekybos žmonėmis aukoms sistemoje.

Kaip užtikrinama mano privatumo apsauga?

Siekdamas apsaugoti jūsų privatumą, teismas tam tikromis sąlygomis bylą gali nagrinėti nedalyvaujant visuomenei ir užtikrinti teismo nagrinėjimo dokumentų ir teismo sprendimo slaptumą tiek, kiek tai būtina. To galite paprašyti teismo. Kai kuriais atvejais teismas taip pat gali nurodyti išsaugoti jūsų tapatybės slaptumą. Ši taisyklė taikoma, pavyzdžiui, seksualinių nusikaltimų atveju.

Ar tam, kad galėčiau pasinaudoti aukoms skiriama parama, prieš tai turiu pranešti apie nusikaltimą?

Ne, to daryti neprivalote.

Asmens apsauga, jei man kyla pavojus

Kokio pobūdžio apsauga suteikiama?

Kai kuriais atvejais apklausa teisme gali būti rengiama už uždangos, naudojant vaizdo ryšį arba nedalyvaujant nusikaltėliui ar visuomenei. Kai kuriais atvejais gali būti daromas jūsų apklausos vaizdo įrašas, kuris paskui gali būti naudojamas kaip įrodymai teismo nagrinėjimo metu, pavyzdžiui, jeigu esate jaunesnis nei 18 metų.

Siekdamas apsaugoti jūsų privatumą, teismas tam tikromis sąlygomis bylą gali nagrinėti nedalyvaujant visuomenei ir užtikrinti teismo nagrinėjimo dokumentų ir teismo sprendimo slaptumą tiek, kiek tai būtina. To galite paprašyti teismo. Kai kuriais atvejais teismas taip pat gali nurodyti išsaugoti jūsų tapatybės slaptumą. Ši taisyklė taikoma, pavyzdžiui, seksualinių nusikaltimų atveju.

Teismas visada įvertina teismo nagrinėjimo ypatumus ir apsaugos priemones kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgdamas į tai, kad negali būti ribojamos gynybos teisės. Todėl teismo sprendimas gali skirtis nuo ankstesnio vertinimo.

Tais atvejais, kai kyla rimtas pavojus, galite prašyti, kad jūsų kontaktinė informacija nebūtų atskleista, kad informacija nebūtų atskleidžiama asmeninio saugumo sumetimais, taip pat galite prašyti priimti ribojamą nutartį arba net pakeisti jūsų vardą ir pavardę arba asmens kodą. Ypač pavojingais atvejais jums gali būti taikoma liudytojų apsaugos programa. Daugiau informacijos galima gauti iš valdžios institucijų arba paramos tarnybų. Jeigu jūsų apsauga užtikrinama ribojamą nutartimi ir jūs persikeliate į kitą ES valstybę narę ir manote, kad joje jums reikalinga apsauga, galite kreiptis į pradinę ribojamą nutartį priėmusį teismą prašydami išduoti Europos apsaugos orderį.

Jeigu tapote smurto šeimoje auka arba jums kyla pavojus, valdžios institucijos, surengdamos tarpžinybinės rizikos vertinimo posėdį (MARAC), kartu gali parengti jūsų apsaugos planą.

Jeigu tapote prekybos žmonėmis auka, turite teisę į saugų apgyvendinimą, kurio metu, siekiant užtikrinti jūsų būsto saugumą, įvairiais lygmenimis gali būti taikomos specialios saugumo priemonės. Sudėtingesnėse situacijose jūsų saugumas gali būti užtikrinamas specialiame saugaus apgyvendinimo padalinyje, taip pat pasirūpinant technine įranga arba saugumo paslaugomis. Ypač pavojingais atvejais jums gali būti taikoma liudytojų apsaugos programa. Pagalbos prekybos žmonėmis aukoms sistemą įgyvendina valdžios institucijos ir prireikus ji bus naudojama siekiant padėti policijai jus apsaugoti.

Kas gali man suteikti apsaugą?

Policija įvertins jūsų apsaugos poreikį ir reikalingas priemones, jeigu jums kyla grėsmė. Kuri valdžios institucija priims sprendimą dėl apsaugos, priklausys nuo atitinkamų priemonių (žr. pirmiau). Daugiau informacijos apie apsaugos priemones galima gauti iš valdžios institucijų arba paramos aukoms tarnybų.

Ar kas nors įvertins mano bylą, kad nustatytų galimą tolesnę žalą iš nusikaltėlio?

Valdžios institucijos įvertins jūsų specialiuosius apsaugos poreikius ikiteisminio tyrimo metu ir teismo nagrinėjimo metu, taip pat priims sprendimą dėl reikalingų apsaugos priemonių. Apsaugos priemonių tikslas – tyrimo ir teismo nagrinėjimo metu apsaugoti jus nuo papildomų kančių, grasinimų arba keršto. Vertinimas bus atliekamas kartu su jumis atsižvelgiant į jūsų asmenines savybes ir aplinkybes, taip pat į nusikaltimo pobūdį.

Ar kas nors įvertins mano bylą, kad nustatytų galimą tolesnę žalą iš baudžiamosios teisenos sistemos (tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu)?

Valdžios institucijos įvertins jūsų specialiuosius apsaugos poreikius ikiteisminio tyrimo metu ir teismo nagrinėjimo metu, taip pat priims sprendimą dėl reikalingų apsaugos priemonių. Apsaugos priemonių tikslas – tyrimo ir teismo nagrinėjimo metu apsaugoti jus nuo papildomų kančių, grasinimų arba keršto. Vertinimas bus atliekamas kartu su jumis atsižvelgiant į jūsų asmenines savybes ir aplinkybes, taip pat į nusikaltimo pobūdį.

Kokia apsauga suteikiama ypač pažeidžiamoms aukoms?

Tais atvejais, kai kyla rimtas pavojus, galite prašyti, kad jūsų kontaktinė informacija nebūtų atskleista, kad informacija nebūtų atskleidžiama asmeninio saugumo sumetimais, taip pat galite prašyti priimti ribojamą nutartį arba net pakeisti jūsų vardą ir pavardę arba asmens kodą. Ypač pavojingais atvejais jums gali būti taikoma liudytojų apsaugos programa. Daugiau informacijos galima gauti iš valdžios institucijų arba paramos tarnybų.

Esu nepilnametis. Ar turiu specialių teisių?

Jeigu esate nepilnametis (jaunesnis nei 18 metų), tai reiškia, kad esate pažeidžiama auka, todėl jums gali būti reikalingos specialios apsaugos priemonės. Jūs galite būti apsaugomas, pavyzdžiui, darant per tyrimą vykdomos jūsų apklausos vaizdo įrašą ir paskui jį naudojant kaip įrodymą teismo nagrinėjimo metu.

Jeigu esate nepilnametis, galite turėti teisę gauti teisinę pagalbą, už kurią sumoka valstybė. Jeigu įtariama, kad jūsų globėjas padarė prieš jus nusikalstamą veiką, baudžiamojo proceso metu būtina paskirti pakaitinį globėją.

Jeigu tapote prekybos žmonėmis nepilnamete auka, turite teisę pasinaudoti pagalbos prekybos žmonėmis aukoms sistemos paslaugomis. Jeigu esate leidimo gyventi neturintis vaikas, kuris tapo prekybos žmonėmis auka, jums visada bus paskirtas atstovas, jeigu esate Suomijoje ir neturite globėjo arba kito teisinio atstovo. Jeigu esate vaikas, kuris tapo prekybos žmonėmis auka, ir esate Suomijos pilietis arba turite leidimą gyventi, jums gali būti paskirtas pakaitinis globėjas. Jeigu baudžiamasis tyrimas pradedamas Suomijoje, jūs, kaip nepilnametis, galite turėti teisę naudotis valstybės finansuojamo patarėjo teisės klausimais paslaugomis.

Mano šeimos narys mirė įvykdžius nusikaltimą. Kokios mano teisės?

Jeigu dėl nusikaltimo auka miršta, aukos šeimos nariai pagal įstatymą laikomi nukentėjusia šalimi, t. y. auka. Tai reiškia, kad jie turi tokias pat teises kaip ir kitos nusikaltimo aukos.

Mano šeimos narys buvo nusikaltimo auka. Kokios mano teisės?

Aukos šeimos nariai taip pat gali naudotis paramos aukoms paslaugomis.

Asmens, kuris tapo prekybos žmonėmis auka, vaikas Suomijoje taip pat gali būti įtrauktas į pagalbos prekybos žmonėmis aukoms sistemą.

Ar galiu pasinaudoti tarpininkavimo paslaugomis? Kokias sąlygas turiu įvykdyti? Ar būsiu saugus vykstant tarpininkavimo procesui?

Tarpininkavimas baudžiamojoje byloje gali būti naudojamas, jeigu su tuo sutinka auka ir įtariamasis. Papildomi reikalavimai yra susiję su tuo, kad įtariamasis patvirtina bendrą įvykių eigą ir tarpininkavimas atitinka aukos interesus. Tarpininkavimas yra nemokamas, konfidencialus ir visada savanoriškas ir jį galite nuspręsti nutraukti bet kuriame etape. Kvalifikuoti tarpininkai savanoriai padeda baudžiamosios bylos šalims aptarti įvykį ir susitarti dėl kompensacijos už galimus nuostolius arba žalą, kurią sukėlė nusikalstama veika. Šia paslauga galima pasinaudoti visoje šalyje veikiančiuose tarpininkavimo biuruose.

Tarpininkavimo procese dalyvaujančios šalys paprastai turi teisę tarpininkavimo posėdžiuose naudotis patarėjo arba padėjėjo paslaugomis. Tarpininkai, kuriems vadovauja profesionalai, įvertins ir užtikrins saugų konflikto šalių bendravimą ir prireikus sustabdys procesą. Tarpininkavimas turi būti sustabdytas, jeigu kuri nors šalis atšaukia savo sutikimą arba yra pagrindas manyti, kad sutikimas nebuvo duotas laisvai.

Kur galiu rasti teisės aktą, kuriame būtų išdėstytos mano teisės?

Pagrindiniai įstatymai, kuriais reglamentuojamos aukų teisės baudžiamosiose bylose, yra Baudžiamųjų tyrimų aktas (*Esitutkintalaki*, 805/2011) ir Baudžiamojo proceso aktas (*Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa*, 689/1997). Prekybos žmonėmis aukų teisė į pagalbą reglamentuojama Tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo akte ir Prekybos žmonėmis aukų išaiškinimo ir pagalbos joms akte (*Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta*, 746/2011). Šiuos ir kitus įstatymus galima rasti internete adresu <https://www.finlex.fi/en/>.

■ Paskutinis naujinimas: 09/07/2025

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.